

LIBRIS

We know
books

John Henry Newman

**Meditații și rugăciuni
pentru întregul an**

Traducere din limba engleză de
Ana-Maria Botnaru

Galaxia Gutenberg
2024

John Henry Newman, *Meditations and Devotions*,
Longmans, Green, and Co. 1907

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NEWMAN, JOHN HENRY

Meditații și rugăciuni pentru întregul an/ John Henry Newman;
trad. din lb. engleză de Ana-Maria Botnaru; prefată de Louis Bouyer;
Târgu-Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2024

ISBN 978-630-337-063-7

© Galaxia Gutenberg, 2024

Editura Galaxia Gutenberg
435600 Târgu-Lăpuș, str. Florilor nr. 11
Tel: 0723-377599, 0733-979383
E-mail: contact@galaxiagutenberg.ro

PRINTED IN ROMANIA

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

CUPRINS

Actualitatea lui Newman	9
Rugăciune înainte de meditație	21
1. Speranță în Dumnezeu Creatorul	23
2. Speranță născută din iubirea lui Dumnezeu.....	25
3. Suferințele spirituale ale Domnului.....	27
4. Iată omul	29
5. Domnul părăsește comuniunea.....	32
6. Preoția lui Isus.....	34
7. Durerile Mariei	37
8. Suferințele trupești ale Domnului	39
9. Pătimirea Domnului	41
10. Dumnezeu, fericirea sufletului	44
11. Isus Cristos, ieri și azi și în veci, este același	46
12. Un Act de iubire	48
13. Numai împotriva ta am păcătuit	49
14. Urmările păcatului	53
15. Răutatea păcatului	54
16. Oroarea păcatului	56
17. Sclavia păcatului.....	58
18. Fiecare păcat are pedeapsa lui	59
19. Puterea Crucii	61
20. Temple ale Duhului Sfânt	63
21. Numai Dumnezeu	65
22. Răbdarea lui Isus.....	67
23. Intimitatea lui Isus	69
24. Isus, Dumnezeu ascuns	72
25. Isus, lumina sufletului	74
26. Dumnezeu este de-ajuns	76
27. Numai Dumnezeu este neschimbător	78
28. Dumnezeu este iubire	80
29. Sfințenia lui Dumnezeu.....	81

30. Împărăția lui Dumnezeu.....	83
31. Resemnare în fața voinței lui Dumnezeu	85
32. Despărțirea Domnului de Apostolii Săi.....	87
33. Căile Domnului nu sunt căile noastre	89
34. S-a înălțat la ceruri	90
35. Apărătorul nostru cel de sus	93
36. Paracletul, cel de viață dătător.....	97
37. Paracletul, viața Bisericii	99
38. Paracletul, viața sufletului meu	100
39. Paracletul, izvorul iubirii	102
40. Sfânta Jertfă	104
41. Sfânta Împărtașanie.....	106
42. Hrana sufletului.....	107
43. Inima Preasfântă a lui Isus	109
44. Perfecțiunea infinită a lui Dumnezeu	111
45. Cunoașterea infinită a lui Dumnezeu	113
46. Providența divină	115
47. Dumnezeu este totul în toate	117
48. Desăvârșirea de nedescris lui Dumnezeu	119
49. Dumnezeu ni se face cunoscut	121
50. Dumnezeu este singura ancoră pentru veșnicie	123

DESPRE NEPRIHĂNITA ZĂMISLIRE

51. Maria este „ <i>Virgo Purissima</i> ”, Fecioară Neprihănită	125
52. Maria este „ <i>Virgo Praedicanda</i> ”, Fecioară vrednică de laudă	127
53. Maria este „ <i>Mater Admirabilis</i> ”, Maică minunată	129
54. Maria este „ <i>Domus Aurea</i> ”, Casă de aur	130
55. Maria este „ <i>Mater Amabilis</i> ”, Maică vrednică de iubire	132
56. Maria este „ <i>Rosa Mystica</i> ”, Trandafir tainic	134
57. Maria este „ <i>Virgo Veneranda</i> ”, Fecioară vrednică de cinste	136
58. Maria este „ <i>Sancta Maria</i> ”, Sfânta Maria	138
59. Rugăciune pentru răposați	140

60. O cale scurtă spre desăvârșire.....	142
61. Rugăciune pentru [a dobândi] lumina Adevărului	143
62. Rugăciune pentru o moarte bună/fericită	144
MEDITAȚII PENTRU OPT ZILE	145
63. Duminică – Domnul	145
64. Luni – Îngerul păzitor	146
65. Marți – Sf. Iosif.....	147
66. Miercuri – Toți Sfinții.....	148
67. Joi – Paracletul / Duhul Sfânt / Spiritul Sfânt	149
68. Vineri – Isus	150
69. Sâmbătă – Maria.....	151
70. Duminică – Domnul	152

Actualitatea lui Newman*

Nu este o exagerare să spunem că Newman a fost puțin sau deloc înțeles de contemporanii săi. Nu că ar fi existat ceva obscur în limbajul sau în stilul său. Dimpotrivă, toate lucrările sale se caracterizează printr-o claritate și o limpezime neobișnuite, chiar și atunci când se ocupă de cele mai complexe probleme, fie că este vorba de istorie, filosofie sau teologie. Dificultatea este, mai degrabă, că el a știut să discearnă, în contextul în care scria, ceea ce alții nu au văzut sau nu au vrut să vadă.

Pentru a fi mai preciși, putem spune că a fost unul dintre puținii care au înțeles, îndepărtându-se de optimismul atât de răspândit în secolul al XIX-lea, că societatea intra într-o eră total diferită, în care vor dispărea chiar și semnele exterioare ale unei culturi creștine. Să ne grăbim să subliniem aici că acest optimism nu se găsea doar în rândul creștinilor, în marea lor majoritate, ci și în rândul celor care se considerau deja „post-creștini”, așa cum s-ar spune astăzi. În acest sens, atitudinea lui George Eliot¹ (una dintre autoarele preferate

* Text preluat din revista *Communio*, nr 71, iunie 1987, ce reproduce *Introducerea* cărții Pr. Bouyer *Newman's Vision of Faith* publicată la San Francisco (S.U.A.) în 1986, de Ignatius Press. Notele sunt ale lui Emmanuel Lecomte.

John Henry Newman (1801-1890) a studiat, a predat și a predicat la Oxford. Acolo a devenit unul dintre liderii „Mișcării Tractariene” (1833-1841) și a căzut în dizgrația Universității și a episcopilor anglicani. A fost primit în Biserica Catolică în 1846 și a fost hirotonit preot în anul următor. A fondat prima comunitate engleză a Oratoriului în 1848. Leon al XIII-lea l-a făcut

IBDIS | We know
BOOKS

ale lui Newman) este exemplară: ea era conștientă că nimic nu era mai ușor decât să protejăm, ba chiar să purificăm morala creștină, scăpând de dogme.

După cum arată corespondența sa cu Matthew Arnold², Newman a simpatizat mai degrabă cu cei care, la fel ca fiul unui faimos director de școală de rugby³, au încercat să se convingă că programul lui George Eliot era fezabil și chiar de dorit, deși a simțit cât de fragilă era această speranță. Să ne amintim versurile din „Plaja din Douvres”:

Și Marea Credinței

Altădată și-a scuturat imensitatea, și în jurul întregului pământ

Pliurile sale se desfășurau ca o centură strălucitoare.

Acum nu mai aud

Decât vuietul refluxului său lent și melancolic,

cardinal în 1879. Cartea de referință despre Newman rămâne cea a părintelui Bouyer (al cărui itinerar seamănă cu cel al convertitului englez): Newman, *sa vie, sa spiritualité*, Cerf, Paris, 1952.

¹ George Eliot (1819-1880) este o romancieră, jurnalistă și poetă engleză. A adoptat un ateism raționalist, considerând însă că mântuirea stă în dragoste și dăruire.

² Matthew Arnold (1822-1888) este un poet și critic englez. Era preocupat în special de înstrăinarea omului în lumea epocii victoriene. „Dover Beach” (1867) este un text clasic al literaturii engleze.

³ Thomas Arnold (1795-1842), tatăl lui Matthew, a fost directorul Școlii Publice de Rugby, căruia i-a stabilit reputația (reputație care, prin urmare, nu se bazează doar pe invenția unui joc cu minge ovală) și unde a exercitat o considerabilă influență asupra mai multor generații, din care Newman cunoștea cei mai străluciți membri de la Oxford (unde Thomas Arnold studiasse și predase și el).

Al retragerii sale în suflul

Vântului nopții, descoperind întinsele maluri triste

Și pietricelele goale ale lumii.

Newman, însă, nu s-a oprit aici. Nu numai că a avut o imagine de ansamblu asupra situației – și, prin urmare, asupra contextului complet nou în care Biserica avea să se afle în curând –, dar a văzut, la fel de clar, și ce trebuie să facă Biserica și creștinii pentru a face față provocării – și că trebuia făcut cât mai repede posibil. Această urgență este, fără nicio îndoială, ceea ce a făcut ca gândirea lui Newman să fie atât de iritantă pentru mulți clerici (catolici și alții) din timpul său – și poate și pentru mulți dintre cei de astăzi.

În învățătura ultimului Conciliu, nimic nu a fost mai ușor acceptat, cel puțin în cuvinte, decât o deschidere necesară și mult prea târzie către lume. Newman insistase – nu mai puțin – asupra acestei idei. Poate că era chiar mai precis decât ar putea fi Vatican II: el a arătat că deschiderea nu înseamnă doar că ne este de ajuns să cunoaștem lumea în care trăim suficient de bine încât să o înțelegem și să putem simpatiza cu ea, realizând că, până și în neîncredere sau respingerea creștinismului, ar putea exista o percepție corectă asupra neajunsurilor foarte reale ale creștinilor și ale metodelor și punctelor de vedere aparținând conducătorilor Bisericii; dar credea, în plus, și nu cu mai puțină tărie, că această simpatie atât de necesară și de urgentă trebuie să rămână critică, în cel mai bun sens cu putință al cuvântului.

Cu alte cuvinte, nu ar putea fi vorba să fim mulțumiți lăsându-ne duși de curent și asumându-ne riscul de a nu ne mai înrădăcina în ceea ce este esențial pentru credința creștină. Dimpotrivă, această simpatie nu ar putea fi fructuoasă, atât pentru alții, cât și pentru noi înșine, decât dacă ar fi însoțită de ceea ce se numește, de atunci încolo, „întoarcerea la surse”. Aceasta presupune, desigur, ca aceste „surse” să fie redescoperite, și nu într-o stare de rigiditate cadaverică, ci în creativitatea lor inepuizabilă.

Pentru Newman, o astfel de „întoarcere la surse” presupunea, în mod necesar, o frecvență reînnoită a primilor ziditori ai Bisericii, în epoca post-apostolică: cei care au fost numiți „Părinții Bisericii”, pentru că fuseseră artizanii unei întâlniri constructive între Evanghelie și o lume necreștină. Această întâlnire a fost atât de constructivă, încât mulți, mai târziu, au ajuns să creadă că Părinții au făcut din întreaga lume o lume în întregime creștină. Dar această idee este o greșală, infirmată de un minimum de cunoaștere directă a Părinților: ei nu au conceput niciodată iluzia unei lumi complet evanghelizate.

Odată cu redescoperirea Părinților, reînnoirea necesară trebuia să includă, credea Newman, o relație mai strânsă cu Scriptura și o mai bună înțelegere a textului de bază al creștinismului autentic, așa cum a fost primit în mod tradițional în Biserică. Și este de la sine înțeles că Newman, cu mult înainte de a deveni catolic, era convins că Biblia nu ar trebui să fie niciodată separată, în utilizarea și interpretarea ei, de

inteligența sa vie, care nu putea fi găsită decât în Biserica una și adevărată.

Din nou, a mers mult mai departe decât ceea ce se învăța și se practica, în mod obișnuit, în Biserica Renașterii și a Conțrareforme. Așa cum a explicat el într-un mod edificator, nu era vorba doar de a avea Biblia *alături de* tradiție, ci de a trăi Biblia *în sânul* tradiției. Este exact ceea ce Vatican II trebuia să proclame, în textul său probabil cel mai profund – și, în orice caz, cel mai puțin citit și cel mai puțin studiat⁴. Nu există două surse independente, care ar trebui să fie reconciliate cu dificultate; există doar una, care trebuie privită întotdeauna ca o putere vie, recurgând la mijloace de expresie complementare, dar inseparabile.

În același fel, Newman trebuia să arate că Tradiția Bisericii, cu Biblia în nucleul său central, are două aspecte, niciunul dintre ele neputând exista fără celălalt. Mai observase acest fapt ca anglican și trebuia să îi mențină principiul și să îl dezvolte și mai atent în calitate de catolic. Căci Tradiția, în autenticitatea ei, nu este nici o chestiune de spontaneitate pură în exprimarea adevărului care derivă din viața creștină așa cum se dezvoltă ea, nici a unei autorități care ar acționa independent de viața întregului trup al lui Hristos sau ignorându-l. Tradiția, așa cum o concepea, provine din interacțiunea constantă dintre ceea ce el a numit tradiția profetică și tradiția episcopală, ambele nefiind două tradiții

⁴ Părintele Bouyer face aluzie aici la *Dei Verbum*.

distincte, ci una singură, care nu ar putea supraviețui fără cooperarea permanentă dintre păstori și turmele lor, fără a exclude niciun membru.

O astfel de viziune asupra Bisericii presupune o redescoperire a rolului complet pozitiv al laicilor. Nu diminuează importanța rolului pastoral al ierarhiei episcopale, ci mai degrabă reînnoiește modul în care Biserica se înțelege pe sine însăși. Această viziune apare drept consecința unei percepții reînviată a adevărului creștin și este mult mai apropiată de cea a Părinților Bisericii decât de orice institut teologic apărut mai târziu. Ea izvorăște din faptul că nu putem concepe credința creștină ca o adeziune la o serie de propoziții abstracte și izolate de ansamblu. Este, mai degrabă, o redefinire a creștinismului ca marele Mister⁵, misterul unității și al vieții, al unității organice a vieții adevărate: viața lui Dumnezeu în Sine, percepută, așa cum făcuseră Părinții, ca sursă a vieții și a carității Bisericii, viața iubirii de adevăr și un adevăr care este acela al iubirii.

Cu alte cuvinte, proclamarea dogmei de către autoritate și, dincolo de aceasta, toată munca teologiei autentice au trebuit să fie regândite nu pentru a disipa caracterul misterios al creștinismului, ci pentru a-l feri de tot felul de deteriorări, arătând în același timp rodnicia sa veșnică. Aceasta însemna, pentru Newman, că misterul creștinismului nu trebuia niciodată să fie dezintegrat într-o simplă constelație de mistere

⁵ Trebuie să înțelegem aici „Misterul” în sensul în care părintele Bouyer îl definește în *Mysterion: du mystère à la mystique*, O.E.I.L., Paris, 1986.

a căror unitate fundamentală s-ar dizolva într-o multiplicitate fără continuitate.

Mai degrabă, așa cum recunoscuseră deja Părinții și cei mai mari dintre scolastici, misterul creștinismului este pur și simplu acela al lui Hristos, care la rândul său ne descoperă El însuși, prin Întrupare, misterul lui Dumnezeu în Treimea sa. Drept urmare, suntem introduși în realitatea transcendentă a acestui mister. Și, în consecință, acest mister se dovedește, în cele din urmă, al Bisericii în unitatea ei: unirea în Spirit a tuturor membrilor ei cu Hristos, Capul Trupului, astfel încât toți să fie adoptați și adunați în însuși Tatăl, sursa unică a tuturor lucrurilor.

Această viziune organică asupra Bisericii, care include o percepție atât de vitală a adevărului creștin în sine, fusese prezentată de Newman la Oxford, în prelegerile sale despre *Oficiul profetic al Bisericii*⁶, pe care trebuia, la sfârșitul vieții, să le reediteze și să le completeze în *Via Media*⁷. În ceea ce privește concepția sa asupra vieții creștine în sine, aceasta și-a găsit prima expresie coerentă și dezvoltată în *Arienii secolului al patrulea*⁸, prima sa lucrare de teologie și care va fi sufletul argumentării din *Gramatica asentimentului*⁹, ultima sa mare lucrare în același domeniu.

⁶ *The Prophetical Office of the Church*, 1837.

⁷ *The Via Media of the Anglican Church*, 1877.

⁸ *The Arians of the Fourth Century*, 1833.

⁹ *An Essay in Aid of a Grammar of Assent*, 1870.

Newman descoperise această viziune asupra credinței și asupra Bisericii la Părinții greci și a recunoscut imediat ceea ce trebuie să asimileze din nou creștinii dacă își doresc să regăsească un creștinism care să aibă – despre lume și despre omul care trăiește în ea – o concepție „credibilă”, adică una care ar putea face față necredinței unei epoci care, a presimțit Newman, era iminentă și care a devenit prezentul nostru.

Ideea lui Newman despre Biserică este la fel de evidentă în *Prelegeri despre justificare*¹⁰, o carte care, așa cum a spus unul dintre cei mai mari gânditori anglicani contemporani, oferă modelul singurului tip de ecumenism capabil să evite capcanele compromisului politic și ale ambiguității sterile. Căci tocmai în această viziune a misterului, așa cum a fost prezentată de Sfântul Pavel în *Epistola către Coloseni* (1, 27) – „Hristos cel dintru noi, nădejdea slavei” –, Newman vede posibilitatea reintegrării mântuirii omului „numai prin credință” (inima protestantismului) în corpul Tradiției catolice. Este de la sine înțeles că avem aici o înțelegere a adevărului catolicismului ca adevăr al întregului, spre deosebire de unilateralitatea incompletă. Pentru Newman, acest lucru trebuia combinat cu o conștientizare a ceea ce este în mod decisiv pozitiv, și nu doar a ceea ce este negativ în principiul protestant.

Prin urmare, nu este surprinzător faptul că Newman, atunci când studia la Roma pentru hirotonirea sa ca preot catolic, a susținut că teologii catolici nu mai puteau să-l

¹⁰ *Lectures on Justification*, 1838.

considera pe Sfântul Toma de Aquino ca pe un gânditor al trecutului sau să scape de el. Ironia situației este că o astfel de afirmație a fost receptată ca o dovadă de ortodoxie dubioasă de către profesorii cu autoritate de atunci... în timp ce neotomiștii de mai târziu vor persista în prejudecata că Newman, nefiind „tomist” în sensul restrictiv în care înțeleg termenul, nu era chiar de încredere! Dar aceste două exemple arată că Newman, ca adevărat discipol al Părinților, a înțeles bine adevăratul spirit al Sfântului Toma și că din acest motiv a fost gata să facă față, în spiritul Părinților, întrebărilor – oricare ar fi ele – pe care le-ar ridica alte vremuri, așa cum făcuse Sfântul Toma în timpul său, ghidându-se după Părinții bisericii.

NEWMANN a avut o viziune clară și profundă asupra a ceea ce este fundamental și permanent în creștinism: creștinismul ca realitate a vieții, divine și umane, care prin însăși natura sa presupune reînnoire și dezvoltare constantă. Este ceea ce Newman a studiat nu numai în momentul convertirii sale, în al său *Eseu asupra dezvoltării doctrinei creștine*¹¹, ci deja, mai devreme și mai în profunzime, în ultimele sale *Predici la Universitatea din Oxford*¹². Or, era imposibil să ajungă la o astfel de concepție și, cu atât mai puțin, să o mențină fără o

¹¹ *An Essay on the Development of Christian Doctrine*, 1845. Despre teoria dezvoltării, a lui Newman, cf. J.-H. Walgrave, *Newman et le développement du dogme*, Casterman, Tournai-Paris, 1957.

¹² *Fifteen Sermons Preached Before the University of Oxford*, 1843.

IBDIS | We know BOOKS
 cultură foarte temeinică. La scurt timp după ce a fost primit în Biserica Catolică, Newman și-a dat seama că era zadarnic să convingă oficialii bisericii de nevoia clerului de a fi cultivat mai mult ca oricând. El a încercat cel puțin să-i convingă că, în orice caz, laicii, care trăiesc în lume, nu s-ar putea lipsi de o astfel de cultură, în măsura responsabilităților pe care au fost chemați să le asume în mediul lor.

Faptul că, în același timp, Newman dorea ca laicii să primească credința nu în mod pasiv, ci inteligent și, prin urmare, activ, a contribuit la a-l face suspect pentru sferile înalte ale Bisericii. (Eseul său „Despre consultarea laicilor în materie de doctrină” este, în acest sens, complementul cărții sale *Ideea unei universități*¹³). Cu toate acestea, aici, mai bine decât oriunde altundeva, putem recunoaște ceea ce face ca actualitatea lui Newman să fie nu numai la fel de vie ca în timpul său, ci chiar mai fierbinte ca niciodată.

Dar toate aceste idei, pe care Newman trebuia să le dezvolte de-a lungul vieții și al slujirii sale, în Biserica Anglicană, apoi în Biserica Catolică, le vedem, ca să spunem așa,

¹³ „On Consulting the Faithful in Matters of Doctrine” a apărut, ca articol, în *The Rambler*, în 1859, și i-a adus lui Newman câțiva dușmani în rândul conservatorilor. *The Idea of a University* (1852) este rodul experienței lui Newman ca rector al noii Universități catolice din Dublin (1851-1858). Newman nu a fost înțeles, nici urmărit, și experiența a fost un eșec. Se temea de obscurantism; clerului îi era frică de capacitatea culturii de a pune în pericol credința. Totuși, Newman a trebuit să se apere de suspiciunea de obscurantism aruncată asupra catolicismului în celebra sa *Apologia pro vita sua* (1864), în care a răspuns atacurilor istoricului, poetului și romanțierului Charles Kingsley (1819-1875).

apărând în ale sale *Predici parohiale și simple*¹⁴, susținute în Biserica Sfintei Fecioare Maria la data la care devenea, la Oxford, liderul reînnoirii catolice în sânul Bisericii din Anglia. Vedem că toate ideile sale se intersectează subtil, dar fără să existe nici cea mai mică urmă de speculație abstractă. Dimpotrivă, fiecare dintre ele apare și își găsește locul într-o structură organică, convocată tocmai de inevitabila necesitate ca un creștinism autentic să fie trăit în mijlocul haosului intelectual și moral care era pe cale să se impună și care urma să devină, în curând, universul nostru.

În aceste predici, vedem apărând, pentru prima dată, intuițiile lui Newman și faptul că se organizează, puțin câte puțin, în acest întreg plin de viață care trebuia să-l conducă irezistibil spre convertire. S-ar putea crede că această convertire l-a adus în Biserică în ajunul epocii în care aceasta din urmă avea să se dezintegreze. Să spunem, mai degrabă, că a fost chemat, fără să-și dea seama el însuși, pentru a trezi în Biserica Catolică de astăzi ceea ce aceasta trebuie să redescopere pentru a se revela din nou în fața lumii ca fiind unica și adevărata Biserică, de care această lume are atât de mult nevoie, acum și întotdeauna.

Louis Bouyer

¹⁴ *Parochial and Plain Sermons*, 1834. Cartea recent apărută în engleză a părintelui Bouyer, *Newman's Vision of Faith*, este mai ales un comentariu al acestor predici, din care oferă numeroase extrase.

Rugăciune înainte de meditație

Vin și stau în fața Aceluia în a cărei Prezență Întrupată mă aflu înainte de a fi venit aici.

Te ador, Mântuitorul meu, prezent aici ca Dumnezeu și om, cu suflet și trup, cu trupul tău adevărat și sângele tău adevărat.

Recunosc și mărturisesc că îngenunchez înaintea acelei Umanități Sacre zămislită în pântecul Mariei, care a stat la pieptul ei, a crescut ajungând la maturitate și pe țărmul Mării Galileii i-a chemat pe Cei Doisprezece, a înfăptuit miracole, a rostit cuvinte de înțelepciune și de pace, la vremea cuvenită a atârnat pe Cruce, a stat în mormânt, a înviat din morți și acum domnește în ceruri.

Îl slăvesc, îl binecuvânteț și mă dăruiesc cu totul Lui, care este adevărata Pâine a sufletului meu și bucuria mea nepieritoare.